

Επιστήμη, διαδίκτυο και κριτική σκέψη, Θεοδώρα Λουκανάρη

Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει ότι διανύουμε την **εποχή της πληροφορίας**. Κι αν στο παρελθόν η «πληροφορία» παρέπεμπε σε στοίβες εγκυκλοπαιδειών σε σκονισμένα ράφια, πλέον με την λέξη αυτή μπορούμε να προσδιορίσουμε έναν μεγάλο όγκο από δεδομένα, που περιέχονται σε μια μικροσκοπική κάρτα μνήμης. Το ακόμη πιο εντυπωσιακό, ωστόσο, είναι πως η προσβασιμότητα στα δεδομένα αυτά είναι εκπληκτικά εύκολη, αφού κάθε χρήστης με σύνδεση στο διαδίκτυο μπορεί με ένα απλό κλικ να πληροφορηθεί σχεδόν για το οτιδήποτε.

Η επιστημονική κοινότητα σίγουρα έχει επωφεληθεί σε μεγάλο βαθμό από την χρήση του διαδικτύου και την προσβασιμότητα σε δεδομένα που αυτή προσφέρει. **Φαίνεται αδιανόητο στο σύγχρονο επιστήμονα το γεγονός ότι μόλις μια γενιά πριν, συνάδελφοί του καλούνταν να περιμένουν ημέρες ή και εβδομάδες για να φτάσει στα χέρια τους κάποιο άρθρο που θα βοηθούσε στην εξέλιξη της έρευνάς τους.** Πλέον, από κάθε γωνιά της γης μπορεί ο ερευνητής να έχει απευθείας πρόσβαση σε δεδομένα από άλλες ερευνητικές ομάδες, να ανταλλάξει απόψεις, να αναζητήσει πληροφορίες ή λύσεις σε προβλήματα που μπορεί να συναντήσει στην πορεία της δουλειάς του.

Όμως, ποιος ο ρόλος της επιστημονικής κοινότητας στην επικοινωνία, την διαχείριση και τον έλεγχο εγκυρότητας αυτής της πληροφορίας; Όταν μάλιστα αυτή αφορά θέματα υγείας ή τάσεων που επηρεάζουν την κοινή γνώμη, το να είναι λανθασμένη, ελλιπής ή παραπλανητική μπορεί να έχει πολύ αρνητικό αντίκτυπο στο άτομο και την κοινωνία. Τα παραδείγματα πολλά και ποικίλα, αφού με μια απλή αναζήτηση μπορεί κανείς να εντοπίσει πλήθος ιστοσελίδων με δεδομένα είτε παραπλανητικά, είτε ερμηνευμένα με λανθασμένο τρόπο. Δυστυχώς, σε όλες τις κοινωνίες και τις εποχές, υπάρχει η μερίδα αυτή ανθρώπων που προσπαθώντας να εξυπηρετήσουν ιδίους σκοπούς εκμεταλλεύονται την άγνοια, την απελπισία και την ευπιστία άλλων συνανθρώπων τους. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα το διαδίκτυο από πηγή νέας γνώσης και εξέλιξης του ατόμου, να γίνεται μια δεξαμενή πληροφοριών που κυμαίνονται από το «ανώδυνα άχρηστες» μέχρι το «επικίνδυνα παραπλανητικές».

Στην αντιμετώπιση αυτών των φαινομένων μπορούν να ληφθούν μέτρα σε διάφορα επίπεδα. Αυτό που θα πρέπει να καλλιεργηθεί είναι η κριτική σκέψη, η **ικανότητα φιλτραρίσματος και διασταύρωσης πληροφοριών** και ο σκεπτικισμός απέναντι σε πηγές αμφιβόλου ποιότητας και πιστότητας.

Παράλληλα και μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η επιστημονική κοινότητα καλείται να κινηθεί προς την κοινωνία. Θα πρέπει η επιστήμη να είναι εκλαϊκευμένη, να μπορεί κανείς να έρχεται σε επαφή με τις βασικές της αρχές και δεδομένα, ώστε σταδιακά να χτίζει μια δομημένη και πλήρη κριτική σκέψη. Η συμβολή του διαδικτύου σε αυτό μπορεί να είναι μεγάλη, αφού δίνεται μέσω αυτού η δυνατότητα ο επιστήμονας να «μπει» σε κάθε σπίτι, να απεκδυθεί τον χαρακτηρισμό της αυθεντίας και να αποκτήσει μια διαδραστική σχέση με κάθε άνθρωπο που επιθυμεί να μάθει και να κατανοήσει τον κόσμο γύρω του.

Συνοψίζοντας, η σχέση του διαδικτύου με την επιστήμη και ο αντίκτυπος αυτής στην κοινωνία είναι ένα θέμα πολύπλευρο και πολυεπίπεδο. Αυτό που πρέπει πάντα να έχουμε κατά νου είναι πως **το διαδίκτυο είναι ένα εργαλείο, το οποίο αν χρησιμοποιηθεί σωστά μπορεί να ανοίξει ορίζοντες, να μορφώσει, να πληροφορήσει και να συμβάλει στην εξέλιξη και την ανάπτυξη του ατόμου. Η επιστημονική κοινότητα, οι φορείς της πολιτείας και κάθε τομέας που σχετίζεται με την εκπαίδευση απαιτείται να συνεργαστούν ώστε η χρήση του διαδικτύου να έχει θετικά αποτελέσματα στο άτομο και την κοινωνία.**